

Nagy-Britannia felvétele az Európai Közösségbe és hatása a brit politikai életre

Nagy-Britannia évszázadokon át játszotta el Európa egyensúlyának őrző szerepét, és nem helyezte magát a mérleg egyik serpenyőjére sem. A huszadik században a „fényes elszigeteltség” korszaka véget ért, de Nagy-Britanniában jóval kevésbé fedezhető fel a kontinenshez tartozás érzése, mint Franciaországban vagy Németországban. Az európai egyesülési folyamathoz való csatlakozás szükségessége csak akkor merült fel, amikor a hidegháborús világ politikai megosztottsága lazított az Egyesült Államokhoz fűződő különleges kapcsolatokon, és amikor a dekolonizáció törékeny illúzióvá tette a birodalmi dicsőséget. Mindezekon felül egy sor gazdasági sebnak kellett sújtania a szigetországot, hogy hidat építhessen az Európai Közösség felé. A szigetország 1957-ben nem írta alá a Római Szerződést, mely létrehozta az Európai Gazdasági Közösséget, az EU elődjét. Nagy-Britannia csatlakozási kérelmét Charles De Gaulle francia elnök 1963-ban és 1967-ben elutasította azzal az indokkal, hogy a brit gazdaság számos jellemzője, a munkaügyi gyakorlattól a mezőgazdaságig összeegyeztethetlenné tette Nagy-Britanniát Európával, és hogy Nagy-Britannia "mélyen ellenséges" az összes páneurópai projekttel szemben. Miután Charles De Gaulle 1969-ben visszavonult az elnöki posztból, az Egyesült Királyság ismét felvételi kérelmet nyújtott be, ezúttal sikeresen. A csatlakozási szerződést 1972 januárjában írta alá Edward Heath konzervatív miniszterelnök, aki feltétlen híve volt az egyesült Európa eszméjének. A csatlakozást támogatta legfőbb szövetségese, az Egyesült Államok is, mivel csökkenő európai befolyását így próbálta ellensúlyozni.

A brit csatlakozásról parlamenti szavazás döntött. Az Európai Közösségekről szóló törvényt a parlament 1972. október 17-én fogadta el, majd azt másnap hivatalosan is ratifikálta, így az ország a következő év, 1973. január 1-jén Dánia és Írország mellett csatlakozhatott az Európai Gazdasági Közösséghez. A sikeres csatlakozást 10 napig tartó Harsonák Európáért elnevezésű rendezvénysorozattal ünnepelték meg a britek, mely során 300 kulturális és sporteseményen népszerűsítették az EGK tagságot és annak országait. Az események egyik csúcspontja a hat alapító ország futballistáiból álló csapat meccse az újonnan belépők válogatottja ellen, ahol az újak 6:3 arányban maradtak alul az alapítókkal szemben. Számtalan tagország támogatta az ünnepeket: Olaszország Michelangelót, Hollandia egy Rembrandt képet kölcsönzött brit kiállításokra. Az ünneplés örömébe viszont egy kis üröm

Nagy-Britannia felvétele az Európai Közösségbe és hatása a brit politikai életre

is vegyült: a csatlakozás közel ötszáz ellenzője fáklyával és skót dudák kíséretében vonultak a Westminster-palota elé.

A tagság rendkívül megosztó volt a nép, a parlament, sőt még az egyes pártok köreiben is. Az ellenzékben lévő Munkáspárt ígéretet tett arra, hogy hatalomra kerülése esetén újra tárgyalja a csatlakozási szerződést, és népszavazást kezdeményez a bennmaradásról. A kormánypárt 1974-es kongresszusa 2:1 arányban ellenezte a tagságot. A 23 tagú kabinet hét tagja – köztük Wilson maga is a tagság ellen szavazott, viszont a másik két politikai párt és a mainstream sajtó támogatta a tagságot. Az 1975. június 5-én tartott népszavazáson a britek kétharmada – 17,4 millió választópolgár az igennel szavazott Nagy-Britannia EGK-ban történő bennmaradására.

A Közösséghez való tartozás gondolata sokszor kérdőjeleződött meg az elkövetkezendő évtizedek során. 1979-ben az Egyesült Királyság úgy döntött, hogy kimarad az Európai Árfolyam-Mechanizmusból (ERM), amely az euró létrehozásának előzménye volt. Az 1983-as választásokon az ellenzéki Munkáspárt azért kampányolt, hogy az ország népszavazás nélkül lépjen ki az EGK-ból. A párt súlyos vereséget szenvedett és Margaret Thatcher konzervatív kormányát újraválasztották, azóta a Munkáspárt is politikát változtatott. 1985-ben az Egyesült Királyság a Thatcher-kormány teljes támogatásával népszavazás nélkül ratifikálta az Egységes Európai Okmányt, ami a Római Szerződés első jelentős módosítása. 1990 októberében az Egyesült Királyság csatlakozott az Európai Árfolyam-mechanizmushoz, és a fontot a német márkához kötötték. 1990 novemberében Thatcher lemondott a miniszterelnöki posztról, miután a Konzervatív Párt egyre megosztottá vált nem kis részben Thatcher egyre euroszeptikusabbá váló nézeteinek köszönhetően. 1992 szeptemberében az Egyesült Királyság az ERM elhagyására kényszerült, miután a font sterling erős spekulációs nyomás alá került, mely „fekete szerda” néven került a brit történelembe. Becslések szerint a spekulációs támadás több mint 3 milliárd fontjába került a brit adófizetőknek. A maastrichti szerződés eredményeképp 1993. november 1-gyel az Európai Közösségből Európa Unió lett. Az új név azt jelképezte, hogy a tömb gazdasági unióból politikai unióvá változott.

Nagy-Britannia felvétele az Európai Közösségbe és hatása a brit politikai életre

Forrásmegjelölés:

<https://rubicon.hu/cikkek/nagy-britannia-a-vonakodo-europai>

<https://hu.euronews.com/2020/12/25/brit-unios-tagsag-elt-47-ebet>

https://www.academia.edu/22254471/SZIL%3%81GYI_%3%89VA_Az_Egyes%3%BClt_Kir%3%A1lys%3%A1g_uni%3%B3s_politik%3%A1j%3%A1nak_dilemm%3%A1i_integr%3%A1ci%3%B3_vagy_elszigetel%5%91d%3%A9s?from_sitemaps=true&version=2

https://index.hu/kulfold/eurologus/2016/06/25/miert_logtak_ki_mindig_a_britek_az_eu-bol/

Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. HVGOrac Lap- és Könyvkiadó Kft. Bp., 2005.